

רשומות

הצעות חוק

24 במרס 1969

824

ה' בניסן תשכ"ט

צמוד

152	חוק גמלאות לגורשאי-משרה ברשויות השלטון תשכ"ט—1969
157	חוק לתיקון פקודת המטבע (מס' 4), תשכ"ט—1969
158	חוק מס עזבון (תיקון מס' 4), תשכ"ט—1969

מבוא

ההוראות בדבר תשלום שכר וגמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון - ראש המדינה, וחברי הרשות המחוקקת, המבצעת והשופטת - נקבעות כיום בחוקים שונים ובדרכים שונות.

1. בתשי"א נתקבל בכנסת חוק לקביעת משכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה, שופטי המדינה ומבקר המדינה, האומר:

"1. הכנסת היא הקובעת את משכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה, שופטי המדינה ושל מבקר המדינה.

2. הכנסת רשאית להטיל על ועדת הכספים לקבוע כל אחת מהמשכורות האמורות. ועדת הכספים תהיה מוסמכת להחליט סופית בשאלה זו."

החוק האמור הוחלף בשנת תשכ"ד. במקום "שופטי המדינה ומבקר המדינה" שבכותרת באו "הרבנים הראשיים לישראל", וסעיף 1 הוחלף כך:

1. הכנסת היא הקובעת את משכורתם של נשיא המדינה, של חברי הממשלה ושל הרב הראשי לישראל וכן את התשלומים המגיעים לנשיא המדינה, לרב ראשי לישראל ולשאייריהם לאחר שתדלו לכהן.
תוקן גם סעיף 2 לחוק על ידי שניתנה בו לכנסת הסמכות לקבוע לא רק את המשכורת אלא גם את "התשלומים הנוספים".

"סמכות לקבוע משכורת ותשלומים לאחר גמר כהונה

2. כיום נקבעת לפי חוק זה רק משכורתם של הרבנים הראשיים. לגבי כל יתר נושאי המשרה הנזכרים לעיל נחקקו במשך השנים הוראות מיוחדות בחוקים נפרדים לכל נושא משרה ונחקקו הוראות נוספות לגבי נושאי משרה נוספים. במקצתם של חיקוקים אלה מסורה קביעת המשכורת, הגמלאות והתשלומים האחרים לועדה מועדות הכנסת (ועדת הכספים וועדת הכנסת) ובמקצתם נקבעים ההסדרים במלואם, בעיקר בעניני גמלאות.

3. ואלה הוראות החוקים השונים בנושא זה:

1. נשיא המדינה:

סעיף 16 לחוק-יסוד: נשיא המדינה, קובע לאמור:

16. משכורתו של נשיא המדינה ותשלומים אחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או אחריה, לרבות אלה שישולמו לשאייריו, ייקבעו על ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים; החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות."

"משכורת ותשלומים אחרים

2. שרי הממשלה וסגני שרים:

(1) סעיף 37 לחוק-יסוד: הממשלה, קובע:

37. שרים וסגני שרים יקבלו שכר ותשלומים אחרים כפי שייקבעו על ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים."

"שכר השרים וסגני השרים

(2) גמלאות השרים נקבעו בחוק גמלאות לשרים, תשי"ז-1957. ההסדר לגבי גמלאות סגני השרים מצוי בחוק גמלאות חברי הכנסת.

3. חברי הכנסת :

(1) סעיף 39 לחוק יסוד: הכנסת, קובע:

39. חברי הכנסת יקבלו שכר כפי שנקבע בחוק." "שכר חברי הכנסת

שכר חברי הכנסת נקבע בחוק שכר חברי הכנסת, תשי"ט-1949, לא באופן עצמאי אלא על פי שכר חברי הממשלה (ראה סעיף 2 לחוק האמור וכן סעיף 5 לחוק המאפשר תשלומי אש"ל ותוספות להוצאות).

(2) גמלאות לחברי הכנסת משתלמות לפי חוק גמלאות לחברי הכנסת, תשי"ח-1958. חוק זה קובע גם שגמלאותיו של יושב ראש הכנסת ייקבעו לפי חוק הגמלאות לשרים.

4. שופטים :

סעיף 18 לחוק השופטים, תשי"ג-1953, קובע:

18. משכורתו של שופט והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או אחריה, לרבות אלה שישולמו לתלויים בו לאחר מותו, ייקבעו על ידי החלטת הכנסת והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים.

החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות." "משכורת ותשלומים אחרים

החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות."

5. רבנים ראשיים :

גמלאותיהם של הרבנים הראשיים אפשר שתיקבע לפי החוק לקביעת משכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה, שופטי המדינה ומבקר המדינה. עם זאת עפ"י סעיפים 4 ו-8 לחוק הדיינים הם משמשים, כל עוד נתמלאו תנאים מסוים, גם כדיינים, ונראה כי אפשר שגמלתם תשולם על פי החוק האמור.

6. מבקר המדינה :

סעיף 4 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב], קובע:

4. משכורתו של המבקר והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או אחריה, לרבות אלה שישולמו לשאיירים גם לאחר מותו, ייקבעו על ידי החלטת הכנסת והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים;

החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות." "משכורת ותשלומים

החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות."

7. נגיד בנק ישראל ומשנהו :

סעיף 14 לחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954, קובע:

14. הממשלה תקבע את המשכורות של הנגיד ושל משנהו לנגיד. ועדת הכספים של הכנסת תקבע את הגמלאות שישולמו לנגיד עם פרישה מה-

תפקיד ולשאייריהם לאחר פטירה." "משכורת וקצבה לנגיד ולמשנהו לנגיד

החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות."

8. דיינים :

סעיף 17 לחוק הדיינים, תשט"ו-1955, קובע:

17. משכורתו של דיון והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או אחריה, לרבות אלה שישולמו לתלויים בו לאחר מותו, ייקבעו על ידי החלטת הכנסת והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים;

החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות." "משכורת ותשלומים אחרים

החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות."

9. קאד'ים :

סעיף 14 לחוק הקאדים, תשכ"א-1961, קובע:

14. משכורתו של קאדי והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או אחריה, לרבות אלה שישולמו לתלויים בו לאחר מותו ייקבעו על ידי החלטת הכנסת והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים. החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות.

"משכורת
ותשלומים
אחרים

10. קאדים מדי'ה ב :

סעיף 20 לחוק בתי הדין הדרוזים, תשכ"ג-1962, קובע:

20. משכורתו של קאדי מדי'הב והתשלומים האחרים שישולמו לתלויים בו לאחר מותו, ייקבעו על ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים; החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות.

"משכורת
ותשלומים
אחרים

החוק המוצע בא לאחד את כל ההסדרים בדבר גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלי-
טון להסדר כולל אחד, אשר יבטיח אחידות בטיפול ואחידות בסוגי הזכויות והזכאים להם,
ויאפשר, בבוא הזמן, שילוב ההוראות הללו במסגרת חוקי היסוד.

חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, תשכ"ט-1969

גמלאות ותשלומים אחרים

1. לנושאי המשרה המפורטים בתוספת ולשאייריהם ישולמו גמלאות ותשלומים אחרים נוספים כפי שייקבע בהחלטות הכנסת והיא רשאית להסמיך לכך ועדה מועדונית.

היוון ושבות הבאה אחרות

2. בהחלטה לפי סעיף 1 מותר לקבוע כי -

(1) לנושאי המשרה או לשאיירים יינתנו בנוסף לגמלאות ותשלומים האחרים המשתלמים לאחר תקופת הכהונה גם טובת הנאה או שירות שייקבעו;

(2) הזכות לגמלאות, לתשלומים אחרים, לטובת הנאה או לשירות ושיעוריהם ייקבעו בהתחשב בתפקיד שמילא נושא המשרה, בדרגתו בתקופת שירותו, או בכל גורם אחר שייקבע;

(3) מותר, בתנאים שייקבעו, להוון חלק מהגמלאות המגיעות לזכאי;

(4) לצורך חישוב הזכות לגמלה ושיעורה מותר לצרף לתקופת הכהונה באותה שעה תקופת כהונה קודמת אחרת, כולה או מקצתה, במדינה או באחד ממדינות דותיה או מפעליה, או במוסדות ציבור אחרים שייקבעו, והכל בתנאים שייקבעו;

(5) מגמלה המשתלמת ינוכו סכומים שהזכאי לגמלה מקבל כמשכורת או כגמלה מקופה ציבורית כמשמעותה בסעיף 28 לחוק שירות המדינה (גמלאות), תש"ו-1955;

(6) התשלומים, טובת הנאה או השירות יהיו פטורים כולם או מקצתם ממש המוטל על ההכנסה.

שינוי חתומת

3. הכנסת רשאית בהחלטה להוסיף על נושאי המשרות המפורטים בתוספת או לגרוע ממנה.

פרסום ברשומות

4. החלטות לפי סעיפים 1 ו-3 יפורסמו ברשומות.

דברי הסבר

דרגתו, גילו בעת הפרישה ובעת כניסתו לתפקיד או במבחנים אחרים המתאימים לענין;

(3) לאפשר היוון חלק מהגמלאות בתנאים שייקבעו;

(4) לצרף תקופת שירות קודמת במדינה ובמוסדות ציבור אחרים או חלק מהם, הכל לפי תנאים שייקבעו, כגון החזרת פיצויים, העברת זכויות שבצטברו וכדומה;

(5) לקבוע גטיבות שבהן תוקטן הגמלה בשל תשלומים אחרים;

(6) לקבוע שתשלומים נוספים וטובות הנאה או שירותים מסויימים יהיו פטורים, כולם או מקצתם, ממש המוטל על הכנסה.

3 **סעיף** אין לסגור את רשימת נושאי המשרה ויש לאפשר שינויה. מוצע לאפשר לכנסת להכניס את השינויים הדרושים בדרך החלטה.

4 **סעיף** זכויות לגמלאות המוענקות לנבחרי הציבור חייבות להיות גלויות לציבור כולו ויש, איפוא, לפרסמן ברשומות.

סעיף זה קובע את העקרונות כי לנושאי המשרה שהחוק חל עליהם, דהיינו נושאי המדינה, שרי, חבר הכנסת, שופטים, מבקר המדינה, גנרל בנק ישראל ומשנהו, דיינים, קאדים וקאדים מדינה (של הפדה הדרונית) ישולמו גמלאות שייקבעו על ידי הכנסת.

החוק המוצע מאפשר לשלם לנושא משרה שפרש או לשאיירים של נושא משרה או בעל גמלה, בנוסף לגמלאות, תשלומים אחרים (כגון הוצאות רישוי, נסיעה וכדומה). הסעיף מאפשר לכנסת להסמיך ועדה מועדונית לקבלת החלטות בענין זה, כגון ועדת הכנסת לגבי חברי הכנסת וועדת הכספים לגבי יתר נושאי המשרה.

2 **סעיף** הסעיף המוצע הוא הוראת מסגרת להחלטות שניתן לקבלן לפי חוק זה. במיוחד ראוי לציין החלטות אלה:

(1) לקבוע כי לבעלי גמלה ושאייריהם מותר גם לתת, בנוסף לגמלה ולתשלום בעין, גם טובות הנאה או שירותים (כגון טלפון, פרסומי ממשלה, שירותי מזכירות וכו');

(2) לסווג את הגמלאות בהתחשב בנושא המשרה,

5. בטלים -

- (1) חוק גמלאות לשרים, תשי"ז-1957;
 (2) חוק גמלאות לחברי הכנסת, תשי"ח-1958.
6. (א) בסעיף 16 לחוק-יסוד: נשיא המדינה יימחקו המלים "או אחריה, לרבות אלה שישולמו לשאיריו".
 (ב) בסעיף 44 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 (נוסח משולב), יימחקו המלים "או אחריה, לרבות אלה שישולמו לשאיריו לאחר מותו".
 (ג) בסעיף 18 לחוק השופטים, תשי"ג-1953, יימחקו המלים "או אחריה לרבות אלה שישולמו לתלויים לאחר מותו".
 (ד) בסעיף 17 לחוק הדיונים, תשט"ו-1955, יימחקו המלים "או אחריה, לרבות אלה שישולמו לתלויים בו לאחר מותו".
 (ה) בסעיף 14 לחוק הקאדים, תשכ"א-1961, יימחקו המלים "או אחריה, לרבות אלה שישולמו לתלויים בו לאחר מותו".
 (ו) בסעיף 20 לחוק בתי הדין הדרוזים, תשכ"ג-1963, יימחקו המלים "או אחריה, לרבות אלה שישולמו לתלויים בו לאחר מותו".
 (ז) בסעיף 14 לחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954, יימחקו המלים "ועדת הכספים של הכנסת תקבע את הגמלאות שישולמו לנגיד ולמשנה עם פרישה מהתפקיד ולשאיריהם לאחר פטירה".
7. (א) אין בחוק זה ובהחלטות שיתקבלו על פיו כדי לגרוע מזכות שנרכשה או נולדה לפי החוקים המפורטים בסעיפים 5 ו-6.
 (ב) כל עוד לא ייקבע אחרת בהחלטה על פי סעיף 1 ישולמו גמלאות לזכאים להם על פי החוקים המפורטים בסעיפים 5 ו-6.

תיקון חוקים שונים

שמירת זכויות

התוספת
(סעיף 1)

מבקר המדינה	נשיא המדינה
נגיד בנק ישראל ומשנהו	שר
דיין	חבר הכנסת
קאדי	שופט
קאדי מדינה	רב ראשי

דברי הסבר

כפי שכבר הוסבר לעיל מטרת החוק המוצע היא להכניס שיטה אחידה לענין גמלאות ומוצע, איפוא, לבטל הזוראות הקיימות כיום בחוקים השונים.

סעיף 7 כיון שכונת החוק היא בעיקרה לאפשר להכניס את ההזוראות השונות למסגרת אחידה, יש להבטיח כי זכויות לגמלאות של נושאי משרה אשר מונו או נבחרו בעבר לא ישיגו עתה בעקבות שינוי הסמכות החוקית.

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם חבר הכנסת:

חוק לתיקון פקודת המטבע (מס' 4), תשכ"ט-1969

תחלפת סעיף 1

1. במקום סעיף 1 לפקודת המטבע, תש"ח-1948 (להלן - הפקודה), יבוא:

"יחידת המטבע 1. (א) יחידת המטבע יהיה השקל.

(ב) החלק המאה של השקל יהיה אגורה."

תיקון סעיף 2

2. בסעיף 2 לפקודה, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) כל מקום בו נאמר בכתב או ברמז, בעבר או בעתיד, לצורך

כל מטרה, לירה ישראלית או לירה יראו כאילו נאמר בו שקל זולת אם

הותנה במפורש על הוראה זו."

תחילה

3. תחילתו של חוק זה במועד שועדת הכספים של הכנסת תחליט עליו על פי הצעת נגיד

בנק ישראל שאושרה על-ידי הממשלה; ההחלטה תפורסם ברשומות.

ד ב ר י ה ס ב ר

יחידת המטבע במדינת ישראל היא הלירה. החוק המוצע בא להחליף את השם לירה שהוא גלגול של המלה הלטינית Libra, שפירושה - יחידת משקל, במלה עברית בעלת אותה משמעות ושהיא גם שם עתיק של מטבע עברי - שקל.

לשם כך יש להחליף את הוראות פקודת המטבע הנוגעות לענין שזו לשונן:

1. (א) יחידת המטבע תהיה הלירה הישראלית.

(ב) החלק המאה של הלירה יהיה אגורה.

2. (א) בכל מקום בו נאמר, נכתב או ברמז, בעבר או בעתיד, לצורך

כל מטרה, פונט או פונט פלשתינאי (א"י) או לירה ארץ-ישראלית או

לירה א"י או לא"י או לירה, ייחשב הדבר כמכוון ללירה ישראלית, בלתי

אם הותנה במפורש על הוראה זו."

הנהגת מטבע חדש טעונה הכנות וסידורים בתחומים שונים. הנסיון במדינות אחרות מוכיח כי לשם כך יש צורך בתקופת מעבר. לפיכך מוצע כי החוק לא ייכנס לתקפו מיד, אלא בתאריך אשר עליו תחליט ועדת הכספים של הכנסת עפ"י הצעת נגיד בנק ישראל שאושרה ע"י הממשלה.

חבר הכנסת: ש. ה. אברמוב

1 ע"ר תש"ח, חוטפת א', עמ' 39; ס"ח תשי"ד, עמ' 201; תשי"ט, עמ' 193; תש"ך, עמ' 46.

חוק מס עזבון (תיקון מס' 4), תשכ"ט-1969

1. בסעיף 22 (א)(2) (א) לחוק מס עזבון, תש"ט-1949 (להלן - החוק העיקרי), במקום "בשל כל ילדיו יחד" יבוא "בשל כל ילד". תיקון סעיף 22
2. סעיף 22 (א)(2) (א) לחוק העיקרי כפי שתוקן בחוק זה יחול גם לגבי נכסי עזבון של מי שנפטר לפני החילתו של חוק זה אם טרם ניתן צו עזבון. תחילה

דברי הסבר

סעיף 22 לחוק מס עזבון, תש"ט-1949, דן בניכויים אישיים וקובע, בין היתר, כי בשל כל ילד שלא מלאו לו 22 שנה (לפי הגדרת החוק - ילד) יינתן ניכויי אישי בסך 15,000 ל"י; בשל כל ילד שמלאו לו 22 שנה (לפי הגדרת החוק - בן) יינתן ניכויי אישי בסך 10,000 לירות. ואילו בשל צאצאיו של בנו או ילדו של הנפטר שמת לפניו, דהיינו נכדיו היתומים של המוריש שטרם מלאו להם 22 שנה, יינתן ניכוי כולל בסך 15,000 לירות. מוצע עתה שניכויי אישי בסך 15,000 לירות יינתן בעד כל נכד יתום שבשעת פטירת הסב טרם מלאו לו 22 שנה.

חבר הכנסת: מ. חזני

1 ס"ח תש"ט, עמ' 187; תשכ"ד, עמ' 179.